

Z d ů v o d ů :

Nejvyšší soud, přezkoumávaje tuto trestní věc se přesvědčil, že se tu vyskytuje důvod zmatečnosti podle § 385, č. 1 b) tr. ř., který nebyl zmateční stížnosti uplatňován. Poněvadž tento zmatek byl v neprospěch obžalovaného, dlužno ho dbáti ve smyslu posl. odst. cit. paragrafu z úřední povinnosti.

Obžalovaný byl uznán vinným jednak z přečinu pomluvy podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., jednak z přečinu urážky na cti podle § 1 cit. zák., kterých činů se dopustil v jednom článku a proti témuž soukromému žalobci. Poněvadž všechny výrazy byly namířeny proti témuž právnímu statku, totiž proti cti soukromého žalobce, je lehčí trestný čin urážky na cti zahrnut v kvalifikaci těžšího trestného činu pomluvy, takže je třeba oba skutky podříditi podle § 95 tr. z. pouze pod přísnější ustanovení § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. Odvolací soud tím, že kvalifikoval každý skutek zvlášť, zavinil zmatek podle § 385, č. 1 b) tr. ř. Proto byl podle 1. odst. § 33 por. nov. rozsudek odvolacího soudu ve výroku o kvalifikaci zrušen a trestný čin kvalifikován jen jako přečin pomluvy podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.

Čís. 5977.

Kdo pouze zprostředkuje pro poškozeného úvěr, jehož poskytnutí naplňuje skutkovou podstatu přečinu ve smyslu § 2 cís. nař. č. 275/1914 ř. z. (o lichvě), nedopouští se přečinu podle § 2 cit. nařízení, nýbrž přečinu podle § 4, č. 1 téhož nařízení, ačli tu jsou předpoklady tohoto předpisu, zejména nápadný nepoměr mezi odměnou, kterou si dal slíbiti nebo poskytnouti, a jeho námahou a výdaji, a jednal-li po živnostensku.

Pojem »po živnostensku« ve smyslu § 4, č. 1 cís. nař. č. 275/1914 ř. zák.

(Rozh. ze dne 27. září 1937, Zm II 252/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem lichy podle § 2, odst. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914, č. 275 ř. z., zrušil podle § 290 tr. ř. napadený rozsudek jak ve výroku odsuzujícím obžalovaného A., tak i ve výroku odsuzujícím obžalovaného B. pro přečin podle § 2, č. 1 cit. nař., jakož i ve výrocih o trestech těchto obžalovaných a ve výrocih s tím souvisících, tedy v celém rozsahu, a vrátil věc soudu nalézacímu, aby o ní znovu jednal a rozhodl; zmateční stížnost A. odkázal na toto rozhodnutí.

Z d ů v o d ů :

Přezkoumaj z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného A. rozsudek nalézacího soudu, shledal zrušovací soud, že nalézací soud nesprávně použil zákona, a to nejen v neprospěch stěžovatelův, nýbrž i v neprospěch spoluobžalovaného B., jenž zmateční stížnost nepodal.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný A. zprostředkoval M-ovi směnečnou zápůjčku ve třech případech, a to u N. na 4.000 Kč, u D. na asi 4.000 Kč až 6.000 Kč a u P. na 5.000 Kč a že dostal za to buď srážkou ze zapůjčených peněz, buď jinak jako odměnu úhrnem 1.630 Kč. Pokud jde o spoluobžalovaného B., zjistil nalézací soud, že zprostředkoval M-ovi společně s R. směnečné zápůjčky u S. na 10.000 Kč a 6.000 Kč a že dostal za zprostředkování těchto zápůjček odměnu asi 800 Kč. Oba obžalovaní byli proto uznáni vinnými přečinem podle § 2, č. 1 cís. nař. č. 275/1914 ř. z.

Nalézací soud při tom však přehlédl, že toto zákonné ustanovení se vztahuje jen na poskytování úvěru, a že odměna, kterou obžalovaný obdržel, byla ve skutečnosti provise za zprostředkování úvěru a nebyla vzájemným plněním za poskytování úvěru. Odměna za poskytování úvěru přichází v úvahu jen u samých zapůjčovateli, kteří v souzených případech nebyli vůbec pro přečin podle § 2, č. 1 cit. nař. odsouzeni.

Zprostředkovací činnost obžalovaných mohla by tedy zakládati jen skutkovou podstatu přečinu podle § 4, č. 1 cit. nař., kde je výslovně řeč o zprostředkování právního jednání, jež má za předmět nabytí nějakého práva (v souzeném případě práv příslušejících vypůjčovateli ze smlouvy o zápůjčku). Toto nesprávné použití zákona mělo v zápětí, že nalézací soud nejen nezkoumal, zda obžalovaní jednali po živnostensku, čehož je ke skutkové podstatě přečinu podle § 4 cit. nař. nezbytně zapotřebí, nýbrž že posoudil věc pouze s hlediska nepoměru mezi výší odměn, jež obžalovaní dostali za zprostředkování, a výší úvěru, ačkoliv úvěr neposkytovali, nýbrž jen zprostředkovali, že se však přesně nevypořádal s otázkou pro posouzení viny obžalovaných jediné rozhodnou, zda odměny obžalovanými obdržené jsou v nápadném nepoměru k hodnotě jejich prací a výdajů za zprostředkování vynaložených, čili nic. Jen v tomto směru možno u zprostředkovatelů půjčky mluvit o poměru či nepoměru mezi plněním a vzájemným plněním.

Jelikož tedy trestního zákona bylo v neprospěch obou obžalovaných nesprávně použito (§ 281, č. 10 tr. ř.), bylo rozsudek, i pokud se týká obžalovaného B., jenž zmateční stížností nepodal, podle § 290 tr. ř. z povinnosti úřední zrušiti ve výrocích o vině obou obžalovaných a důsledkem toho i ve výrocích o trestech jim uložených, jakož i v dalších výrocích s tím souvisejících a věc vrátiti soudu první stolice, aby o ní znovu jednal a rozhodl. — — —

Bude na nalézacím soudě, aby při novém projednání věci náležitě zkoumal, zdali u obou obžalovaných jsou splněny veškeré náležitosti skutkové podstaty přečinu podle § 4, č. 1 cit. nař., nejen po stránce objektivní, nýbrž i po stránce subjektivní. Podotýká se při tom, že k naplnění pojmu »po živnostensku« ve smyslu § 4 cit. nař. se nevyžaduje ani opakování trestného činu, ani aby čin byl vykonán při provozování nějaké živnosti, nýbrž že stačí spáchání trestného činu, z něhož zřejmě najevo vychází úmysl pachatelův, aby si častějším opakováním zjednal zdroj příjmů, aby tak mohl z lichvy žítí zcela nebo částečně (srov. rozh. č. 2581 Sb. n. s.).